

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo

Oslo, 16.12.2016
Vår ref: Camilla Skjelsbæk Gramstad/ 16-
40558

Deres ref:

Høringssvar Grønn konkurransekraft

Virke representerer over 20 000 virksomheter i bredden av norsk næringsliv, og store deler av norsk handel. Virke vil særlig kommentere det vi anser som mest relevant for våre typer medlemmer, og henviser videre til Veikart for grønn handel 2050 vi i samarbeid med LO overrakte Ekspertutvalget i september 2016.

Virke applauderer Ekspertutvalget for å løfte blikket fra polariserte debatter om klimakutt må tas ute eller hjemme og hvor mye drivstoffavgiftene skal økes, og heller ser på hvordan vi skal skape lønnsomme arbeidsplasser i en lavutslippøkonomi.

Premisset om at det er lavutslippssamfunnet vi vil ha, og at alle bedrifter i alle sektorer må omstille seg, er en ny tone i norsk klimapolitikk, og Virke vil særlig løfte fram at det er gjennomført en god og inspirerende prosess med mange bransjer og næringer. Å skape eierskap og engasjement, og ikke minst å bygge politikk på realiteten våre bedrifter står midt oppi er et eksempel til etterfølgelse også på andre politikkområder.

Virke er glad for at handelsnæringen, Norges største private sysselsetter, har fått en sentral plass i rapporten. Det vises til hvordan handelsnæringen kan fungere som et nav i miljøpolitikken, som bindeledd mellom produsenter og leverandører, og som katalysator for miljøomstillinger gjennom verdikjeder. Handelens rolle kan f.eks tydeliggjøres i et sirkulær økonomi-perspektiv, f.eks ved at handelsleddet stiller krav til leverandører om holdbarhet for produkter, deltar i gjenvinningsordninger og selv utvikler nye forretningsmodeller der varer settes i kretsløp og der tjenesteinnholdet øker bl.a i form av reparasjoner. Virke opplevde et stort engasjement fra bransjer, virksomheter og ansatte i "veikart-prosessen". Det blir viktig for oppfølgingen av strategien å bygge videre på engasjementet og bevisstheten som nå er i bransjene.

Strategien for grønn konkurransekraft handler om å forene næringspolitikk og klima- og miljøpolitikk, og inkludere andre områder som kompetansepolitikk og skatte- og avgiftspolitik. Virke støtter de 10 prinsippene for politikutforming, og har forventninger om en rask og konkret oppfølging av rapporten.

Oppfølgingen må imidlertid inkludere flere departementer, særlig er det behov for samarbeid mellom Nærings- og fiskeridepartementet og Klima- og

Hovedorganisasjonen Virke

Besøksadresse:
Henrik Ibsens gate 90
NO 0255 Oslo
Postadresse:
P.O. Box 2900 Solli
NO-0230 Oslo
Tel +47 22 54 17 00
Fax +47 22 56 17 00
E-post
info@virke.no
Bankgiro
6030.05.18543
Org nr.
970 134 646 MVA

miljødepartementet. Vi kan ikke se at disse departementene koordinerer seg i høy nok grad i dag.

Virke mener Innovasjonspolitikken og miljøpolitikken i større grad må samkjøres. Innovasjon Norge og Forskningsrådet er på vei – men det er viktig å innse at mange bransjer ikke har kultur for eller erfaring med å søke hjelp hos virkemiddelapparatet. Handelen har hatt tradisjon for å klare seg selv, og har således ofte blitt en «blind flekk» i norsk næringspolitikk. De etablerte virkemidlene, slik som Miljøteknologiordningen, er etter Virkes vurdering i for stor grad tilpasset tradisjonell industri og utvikling av nye produkter. Det er imidlertid i tjenestenæringene 8 av 10 arbeidsplasser er, og her det er vekst i arbeidsplasser. Innovasjon i handelen skjer i stor grad med brukeren og markedet i sentrum – såkalt tjenesteinnovasjon.

Mange virksomheter opplever at de ikke har incentiver til omlegging til mer miljøvennlig drift. Vi registrerer også at myndighetene legger mindre vekt på miljøledelsessystemer som Miljøfyrtårn, som kan være et godt lavterskeltilbud for underskogen av norske bedrifter. Veksten i antall miljøfyrtårnsertifiserte bedrifter har stoppet opp.

Virke ønsker å stimulere virksomheter til å foreta investeringer som fremmer bærekraft og miljø. Ved å bruke skatte- og avgiftssystemet aktivt kan man stimulere til økte investeringer i tiltak som bidrar til reduserte utslipp, lavere energiforbruk eller på annen måte reduserer virksomhetens samlede miljøbelastning.

Skattesystemet kan også brukes som gulrot. Virke foreslår å stimulere bedrifters investeringer i miljøomstilling ved å etablere en Miljøfunn-ordning etter modell av Skattefunn. En slik ordning vil kunne gi mange bedrifter et dytt, som til sammen kan gi en stor samfunnsmessig miljøeffekt. Eksempel på slike investeringer kan være sertifisering som Miljøfyrtårn, energisparingstiltak, bytte av transportmetoder osv. Virke foreslår å etablere en Miljøfunn-ordning som et forsøk i 2017, i første omgang med lave satser for å se hva et slikt incentiv kan gi av effekt.

Virke konstaterer at det er svært liten debatt om bærekraftig forbruk i Norge i dag. Virke ønsker å være med å løfte denne debatten, og å bidra til å vri forbruket i mer bærekraftig retning. Her kommer løsninger som sirkulær økonomi og delingsøkonomi inn. Imidlertid er omtalen av sirkulær økonomi den svakeste delen av ekspertutvalgets rapport. Sirkulær økonomi handler om langt mer en avfallshåndtering.

Oppfølging av EUs politikkpakke for en sirkulær økonomi fra desember 2015 vil prege norsk næringsliv i årene fremover. Omlegging til en sirkulær økonomi der fornybare ressurser holdes i kretsløpet blir viktig for å unngå ressursmangel i fremtiden. I motsetning til en lineær økonomi – basert på et bruk og kast system – holder en sirkulær økonomi ressursene i kretsløp, og målet er å unngå å tømme jordas begrensede ressurser. I dag har vi elementer av sirkulær økonomi, f.eks i form av gjenvinning. Overgang til en sirkulær økonomi krever imidlertid en stor omstilling i mange bransjer.

Det er viktig at ikke bare Klima- og miljødepartementet og Miljødirektoratet holder i dette arbeidet. Sirkulær økonomi er i alle høyeste grad relevant for Nærings- og fiskeridepartementet og Kunnskapsdepartementet. Det er sterkt behov for å se den

varslede stortingsmeldingen om sirkulær økonomi, industrimeldingen, og regjeringens ekspertutvalg for grønn konkurransekraft i sammenheng.

En politikk for sirkulær økonomi bør stille høye krav til avfallshåndtering og resirkulering, men også rette søkelys på andre deler av den sirkulære økonomien som nye forretningsmodeller, miljøvennlig design, reparasjon og oppgradering av produkter, forlenget levetid – og til slutt resirkulering og etablering av markeder for sekundære råvarer. Her ligger det muligheter for lønnsomhet, arbeidsplasser og økt produktivitet i næringslivet, slik både EU-kommisjonen og Club of Rome har dokumentert (Veikart for sirkulær økonomi).

I Virkes medlemsundersøkelser har andelen arbeidsgivere som sier de trenger miljøkompetanse økt fra 18% i 2013 til 54% i 2016. Det trengs en storstilt kompetanseheving i norsk næringsliv angående hva omstilling til en lavutslipps, sirkulær økonomi betyr, og hvordan vi kan sikre norsk konkurransekraft. Vi er enige i ekspertutvalgets forslag om at myndighetene bør støtte et kompetansebyggingsfond i handelsnæringene.

Det er viktig å bygge kompetanse og omstilling på den norske modellen med dialog mellom partene i arbeidslivet. Å utnytte trepartssamarbeidet som en plattform for grønnere arbeidsplasser bør følges opp så snart som mulig.

Virke vil oppsummeringsvis trekke fram følgende punkter fra strategien:

- Hele virkemiddelapparatet må trekke i samme retning og legge til rette for grønn omstilling
- Offentlig innkjøpsmakt må benyttes for å skape marked for bærekraftige løsninger
- Kunnskap og kompetansebygging om miljø og klima må styrkes i alle ledd
- Mer innsats rettet mot på kommersialisering av forskning
- Dagens formuesskatt har virkninger som hindrer et raskere grønt skifte. Virke fremhever betydningen av å fjerne formuesskatt på arbeidende kapital, som rammer investeringer i nye virksomheter og grønn omstilling i næringslivet
- Det vi vil ha mindre av må skattes mer – det vi vil ha mer av må skattes mindre – altså et grønt skattesifte. Prinsippet følges i det vedtatte statsbudsjettet for 2017 for transport, og bør følges opp videre både i transport- og andre sektorer (se bl.a innspill i Veikart for grønn handel 2050)
- Utnytte trepartssamarbeidet som en plattform for å stimulere grønt forbruk og grønne arbeidsplasser

Vennlig hilsen

Hovedorganisasjonen Virke

Jarle Hammerstad
Leder Næringspolitikk

Camilla Skjelsbæk Gramstad
Miljøansvarlig